

[A. M. Hansen.]

partiernes Rækker, og da det fra alle Sider maa erkendes, at en stærk Samling om Rigets Grundlov er i Overensstemmelse med vort Folks bedste Traditioner, var det naturligt, at man gennem et Rigsdagsudvalg eller en Kommission prøvede at løse Forfatningsspørgsmaalet paa bredest muligt Grundlag.

Mit Partis Maal med Hensyn til en Forfatningsændring fik sit naturlige Udtryk i Kravet om Landstingets Afskaffelse, Valgrettens Nedsættelse til Myndighedsalderen og Folkeafstemningsprincippet's Indførelse som et under visse Forhold anvendeligt Led i Forfatningen. Naar vi ud fra disse principielle Synspunkter har kunnet give Tilslutning til det Forslag, som i Dag er til Behandling her i dette høje Ting, og som er Resultatet af Forfatningskommissionens Arbejde, saa betyder det ikke, at Forslaget i alle Enkeltheder har faaet den Affattelse, som mit Parti kunde ønske, ligesom det er givet, at der inden for de tre Partier, der har forhandlet sig til Rette om dette Forslag, findes adskillige, som ud fra sine principielle Ønsker kan fremføre Kritik af Enkeltheder i Forslaget. Men vi kan, som det ærede Medlem Hr. Steen udtalte forleden, ikke faa hver sin Grundlov, og er der Alvor i Kravet om Ønskeligheden af, at Landets Forfatning vedtages med størst mulig Tilslutning i Befolkningen og her paa Rigsdagen, kan det ikke nytte, at hver holder krampagtigt fast paa sit. Nej, saa maa man ogsaa være rede til at gøre Indrømmelser til anden Side, naar disse Indrømmelser ikke strider mod det, man anser for at være Hovedsagen i et folkestyret Lands Forfatning.

Det, der efter vor Mening er Hovedsagen, er, at Valgdagen alene bliver bestemmende for de lovgivende Myndigheder, og det er dette, der efter min Mening vil ske den Dag, dette Forslag ophøjes til Lov. Efter dette Forslag faar vi en Rigsdag, ganske vist formelt delt i to Ting, men der er samme Flertal i begge Ting, og hele Rigsdagen vælges af samme Vælgerforsamling paa samme Dag, og skal Rigsdagen opløses, opløses naturligvis ogsaa hele Rigsdagen samtidig. Der er heri ingen Plads for Forrettigheder af nogen Art, og den lige og almindelige Valgrets Princip er fuldt gennemført, ligesom Vælgerbefolkningens Flertal er sikret i begge Rigsdagens Ting, og skulde der trods dette opstaa Modsætning mellem de to Ting, afgøres Sagen endeligt i Den forenede Rigsdag.

Det vil saaledes med dette Forslag

gennemført være udelukket, at et Mindretal i Rigsdagen vil kunne standse Reformkrav, som et Vælgerflertal paa Valgdagen har samlet sig om. I Forslagets § 38 og følgende findes Bestemmelserne om, hvilke Sager der skal behandles i Den forenede Rigsdag; heraf fremgaar det, at Ændringer i Grundloven, Forslag til Finanslov, Tillægsbevillingslov og midlertidig Bevillingslov, Forslag til Lov om Statslaan samt Statsregnskabet skal behandles alene i Den forenede Rigsdag. Desuden vil alle de større politiske Forhandlinger finde Sted her.

Medens de tre Partier i Kommissionen samlede sig om det foreliggende Lovforslag, lykkedes det ikke at faa Venstre med. Under alle Forhandlingerne i Forfatningskommissionen indtog Venstre det Standpunkt, som findes udtrykt i Betænkningen Side 40, hvor det hedder, at Landstinget kræves opretholdt med et Særpræg derigennem, at det vælges ved indirekte Valg og for længere Valgperioder end Folketinget; og der vil jeg gerne sige til Venstre og til det ærede Medlem Hr. Brorsen, at paa et saadant Grundlag kunde vi selvsagt ikke forhandle. Først da Kommissionen havde afsluttet sit Arbejde, begyndte Venstre at tale om Etkammersystem. Dette gør Partiet imidlertid i en højst uklar Form, idet det hidtil har indskrænket sig til at sige, at man foretrækker rent Etkammer for Flertalsforslagets System, men uden at man endnu positivt har erklæret sig om, hvad man egentlig vil.

Da det ærede Medlem Hr. Brorsen i Dag nævnte, at Venstre vilde være villigt til at gaa ind for Etkammersystemet, stillede han nogle Betingelser ved Siden af, som han paa Forhaand maatte vide, at Partierne til venstre i Salen ikke vilde kunne gaa med til. Jeg lægger ikke Skjul paa, at jeg gerne ser Venstres Medvirkning ud fra den Betydning, det vilde have, at en Sag som denne kunde samle de flest mulige Partier, men Venstre maa jo forstaa, at vi ikke kan betale Partiets Medvirkning med saadanne Indrømmelser, der gør Forslaget ringere i demokratisk Henseende. Vi for vort Vedkommende maa fastholde Princippet om, at politisk Magt og Ansvar uhindret maa være hos Flertallet, og at der nu gives Ungdommen den Ret, som ligger i Valgrets alderens Nedsættelse. Jeg forstaaer i det hele taget ikke, at et Parti som Venstre kan modsætte sig en saadan maadeholden Nedsættelse, da Forholdet tilmed er dette, at samme Valgrets alder, som alt er sagt her gentagne Gange, er gældende i andre nordiske Lande.